

Rok 1931

Zima

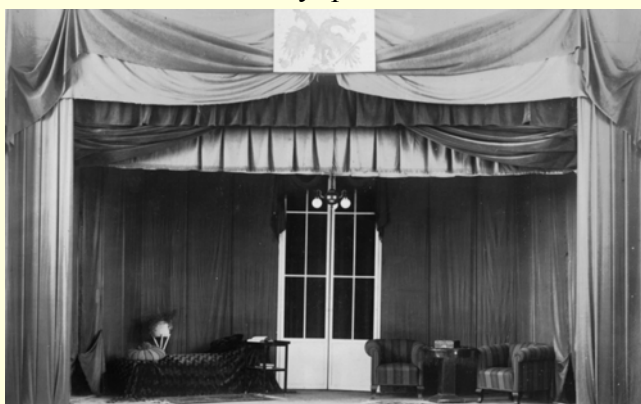
Zima z roku 1930 – 31 byla celkem mírná, ale dlouho trvala. Měsíc březen byl nejstudenější za posledních 39 let.

Kurz pro obecní účetní

Starostenský sbor okresu zdouneckého pořádal za součinnosti okresního osvětového sboru kurz pro obecní účetní a obecní funkcionáře morkovského kraje. Kurz byl konán v kreslárně měšťanské školy v Morkovicích a byl ve dnech 22. a 29. ledna a 5. a 15. února. Přednášel účetní tajemník Mráček z okresního úřadu v Kroměříži.

Odbor Klubu čsl. turistů

4. února byla přípravná schůze pro zřízení Odboru Klubu československých turistů v Morkovicích. Klub byl pak skutečně ustaven a v tomto roce začal i činnost.

*scéna hry „Osud trůnu Habsburského“
22.2.1931*

*scéna hry „C.K. polní maršálek“
5.4.1931*

Rok sebevražd

Rok 1931 oproti dřívějším bude smutně zapsán jako rok, v němž nezvykle mnoho lidí odešlo dobrovolně ze světa. 9. února podřezal se choromyslný obchodník obuvnickými potřebami Josef Šádek, 14. dubna zastřelil se velmi hodný, ale trdomyslný rolnický syn Jindřich Okálek, 24. dubna zastřelil se 23letý František Švach a 30. září oběsil se dělník velkostatku Karel Gejda.

„chození s medvědem (1932)“

Panorama

V tomto roce zakoupila správa „Lidového domu“ v Morkovicích panoramu a umístila ji v I. poschodí vlastní budovy na Masarykově náměstí. Provoz byl však neúspěšný a záhy byl zastaven.

Mistrovská škola košíkářská

Státní učební dílna pro košíkářství v Morkovicích byla skutečně koncem školního roku 1930–31 zrušena a doučují se pouze vyšší ročníky do pouhého absolvování. Vyhověno však dávné žádosti a ministerstvo školství zřídilo v tomto roce v Morkovicích státní mistrovskou školu košíkářskou. Škola měla v tomto roce 4 odborné síly včetně správce Václava Bollardta. Předmětům literním vyučovali pak členové učitelských sborů školy obecné a měšťanské. Škola byla umístěna v budově školní pod kostelem, jež se uvolnila přístavbou měšťanky. Odchodem košíkářského učiliště z „Budovy“ bylo tak zase získáno místností pro rozšíření poštovního úřadu, přeložení obecní kanceláře do přízemí, získána samostatná místnost pro obecní knihovnu s čítárnou a obecním archivem a adaptována a pronajata místnost za prodejnu Středomoravským elektrárnám – údržbě v Morkovicích.

Elektroměrová půjčka

V měsíci březnu uzavřela obec za konzumenty elektroměrovou půjčku. Bylo jí upsáno za 914 000 Kč a byla hned prodána České průmyslové bance, filiálce v Přerově, při kurzu 87,10. Byly to dluhopisy 4. emise. Důsledek tohoto činu je nemalý: konzumenti nemají nadále platit poplatku za používání elektroměrů, ale nadto se jim ještě vrátilo přes 40% obnosů v hotovosti, které jinak byly by nuceně ležely investovány v elektroměrech. Měli tedy lidé v březnu 1931 radostné svátky velikonoční: ze světelného počítadla dostal každý konzument 130 Kč a tak celkem ze 336 světelných a řady motorických elektroměrů dostaly Morkovice v celku asi 55 000 Kč. Nadto ještě má obec dispoziční právo nad elektroměry, za něž byla tato půjčka upsána.

Otázka zimní hospodářské školy

V témže měsíci březnu podal Hospodářský spolek pro Zdounecko žádost za zřízení Zimní hospodářské školy v Morkovicích. Jakkoli bylo ujišťováno, že žádosti bude určitě vyhověno a obec ochotně vycházela vstříc, škola ve školním roce 1931-32 otevřena nebyla ani v místnostech nouzových. Podle posledních zpráv není dobré vyhlídka, že by škola byla otevřena, natož postavena aspoň v roce 1932. Stavba, slibovaná už na rok 1931, měla být provedena zemí v rámci nouzového investičního programu, který měl produktivně odpomáhat nezaměstnanosti.

Sirotčinec, mateřská školka

Místní sirotčinec P. J. Churého provedl nákladnou přístavbu celého levého křídla, kde dosud stál drobný domek a zřídil v tomto křídle také mateřskou školku, jež byla otevřena na podzim 1931. Podle dispozic bude výchova a vyučování dětí svěřeno světské síle a roční poplatek za dítě Kč 60,- budou si zámožnější platit sami, za chudobné obec. Kromě toho budou chudobní ve škole celodenně a budou v ní i stravováni. Přijímají se děti od 2 – 6 let, bez ohledu na náboženské vyznání, z rodin zámožnějších pouze pokud stačí místo. V celku je to tedy velká úleva pro rodiče, kteří odcházejí na práci mimo dům, i pro práci doma.

P. Ducháček pracuje na plastice „Nechte maličkých přijít ke mně“ na fasádě sirotčince

Mírová slavnost

Spolek Čsl. Červeného kříže v Morkovicích spolu s hasičským sborem uspořádal velikonoční neděli v den 5. dubna první mírovou slavnost na náměstí s tímto programem: 1. Zahájení předsedou Čsl. Červeného kříže. 2. Sbor“ Čechův chorál. 3. Proslov starosty obce. 4. Dvouminutové ticho. 5. Ukončení. K této první mírové slavnosti v Morkovicích dlužno ještě dodatečně dodat, že první dvouminutové ticho bylo v Morkovicích dodrženo už před rokem, na Bílou sobotu 1930.

Předlažba Nádražní třídy

V tomto roce byla také předlážděna Nádražní třída. Původní dlažba 4 m široká byla přeložena v dlažbu 5 m širokou a tato dlažba z velikých kostek pak prodloužena novodlažbou z malých žulových kostek až k potoku. Při tom byla silnice také vyrovnána a zvýšena. Jednáno zároveň také o zkanalizování této třídy, náměstí a vybudování hlavní stoky za „Olejnu“, a to podle plánu ing. Špiška. Z realizace však sešlo pro výši rozpočtu: 205 000 Kč.

Včelařská oplozovací stanice

V měsíci květnu postavil včelařský spolek v Morkovicích dřevěnou oplozovací stanici v trati „Americe“

Fond pro stavbu chudobince

Jubilejní fond Františka Josefa I. ve výši 4 000 Kč byl změněn na fond pro stavbu chudobince v Morkovicích. Se stavbou samou počítá se v případě postátnění lokálky, neboť velcí akcionáři projeví ochotu vzdát se nároků na díly z rezervního fondu lokálky ve prospěch naznačeného účelu.

Václav Matoušek

10 dubna zemřel ve stáří 72 let Václav Matoušek, rolník, který byl po 25 let starostou Morkovic. Byl člověk prostý a povahy milé, jeden z čestných morkovských občanů.

Antonín Horák

21. května zemřel ve věku 50 let rolník a radní Antonín Horák, který byl v období 1923 –27 starostou za stranu republikánskou. Byl funkcionářem nebo výborníkem četných spolků i členem některých správních rad. Byl to typický a rázný rolník postavy vpravdě robustní, vysoké a silné. Stonal po 2 léta a skonal na náhle ochrnutím srdce.

Frant. Syneček

5. června zemřel ve 52 letech František Syneček, budovatel a předseda „Košíkářského družstva“, místopředseda místního sdružení bezvěrců a člen několika výborů. V dřívějších

letech byl značně činný i v místní politice. Byl to člověk milé, dobré povahy, chladné úvahy, taktního jednání a vytrvalé práce, v družstevnictví jeden z nejmocnějších morkovských pilířů.

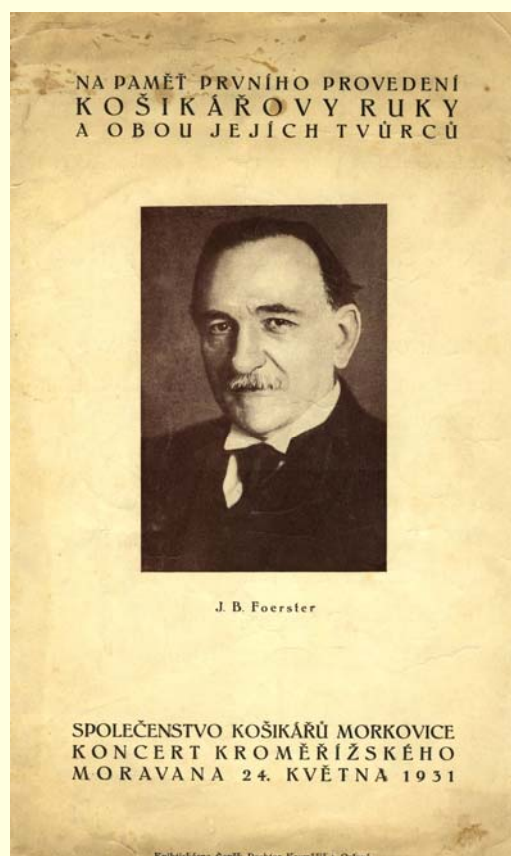
Jan Svoboda

21. června zemřel Jan Svoboda, řídící učitel v Chropyni, ve věku 55 let. Jako řídící učitel ve Slížanech byl z nejvíce známých veřejných pracovníků na Morkovsku a byl prvním župním vzdělavatelem nové hasičské župy č. 58 (na Zdounecku), vytvořené z podnětu a práce hasičských funkcionářů v Morkovicích. Byl člověk tichý a povahy milé.

Sbor

„Košíkářova ruka“

24. května byla na koncertu kroměřížského Moravana v Morkovicích poprvé vůbec provedena nová skladba mistra dr. J. B. Foerster „Košíkářova ruka“. Je to mužský sbor, zkomponovaný na slova Jos. Příkryla, odborného učitele v Morkovicích, t.č. kronikáře. Slova byla napsána v pátek 10. dubna, sbor zkomponován hned 10. dubna v sobotu. Odeslán byl autoru básně do Morkovic v neděli 12. dubna a došel v úterý 14. dubna k radosti autora textu a košíkářů dobré vůle. Neboť dílo zhudebnil v oboru hudby sborové největší český mistr, známý a slavný hudební skladatel a rektor pražské konzervatoře, za 3 neděle po kompozici „Ruky“ i prezident České akademie věd a umění. Společenstvo košíkářů v Morkovicích jmenovalo pak mistra za kompozici svým čestným členem a on poctu, jak sám píše, přijal s úctou i radostí. Dnes visí jeho fotografie ve víc než životní velikosti i s jeho vlastnoručním podpisem ve spolkové místnosti společenstva košíkářů. Bližšího o mistru Foersterovi a jeho vztahu k morkovským košíkářům možno se dočísti ve „Vlastivědném sborníku“, roč. IX, č. 9, roč. X, č. 1, v „Moravských košíkářských rozhledech“, roč. VIII, č. 5 a 6., jakož i v projevu mistra Foerster, který učinil k deputaci hudebních skladatelů o Novém roce a o němž napsal zprávu do „Českého slova“ 17. ledna 1932 kritik Salla. Jsou to důležité zprávy o vzniku prvního košíkářského sboru. Mnohým je známo, že mistr Foerster je i spisovatelem, méně je však známo, že je i dobrým malířem.

60. jubileum Sokola

V roce 1931 bylo v Morkovicích, vesměs v měsíci červnu, několik významných slavností a podniků. Tak místní tělocvičná jednota Sokol, která slavila 60. výročí svého trvání, což je doba trvání na venkovskou jednotu úctyhodná, uspořádala 20. června v rámci svých jubilejních oslav sjezd rodáků zajímavý tím, že na paměť prvního ochotnického představení v Morkovicích, které právě také slavilo své šedesáté jubileum, byl sehrán tento první, historicky to památný kus „Ženich z hladu“, fraška to Nerudova.

21. června byl jubilejní župní sokolský slet v Morkovicích, spojený se sokolskou výstavou v čítárně sokolovny, v níž vystaveny všechny památky sokolského archivu.

výbor pro oslavu 60. let Sokola

předávání nového praporu jednotě

průvod přes Náměstí

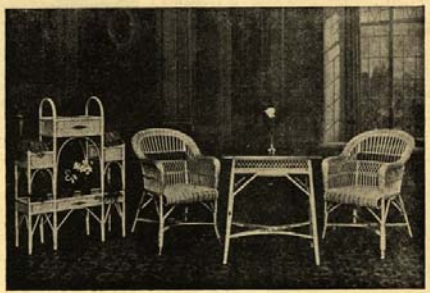

cvičení mužů

II. košíkářská výstava

Téhož dne, kdy byl župní slet, byla zahájena v Morkovicích II. košíkářská výstava, umístěná v sále hostince u Apolenářů a v budově košíkářské školy pod kostelem. Slavnostní zahajovací akt začal na náměstíčku před kostelem přednesem „Košíkářovy ruky“, kterou zazpíval místní sokolský sbor, posílený členy společenstva košíkářů. Přítomni byli četní novináři a zástupci řemeslných a obchodních korporací. Stojí za poznámku, že „Lidové noviny“ přinesly dne 23. června 1931 velmi pěkný fenilleton „Morkovští košíkáři“, psaný redaktorem Eduardem Valentou, přítomným rovněž zahájení výstavy. Výstava měla trvat původně týden mezi 21. – 29. červnem 1931, byla však pak o týden prodloužena. Všeobecně líbily se moderní výrobky v sále, všeobecně byl oceňován trvalý pokrok a vzestup tohoto speciálního morkovského zaměstnání.

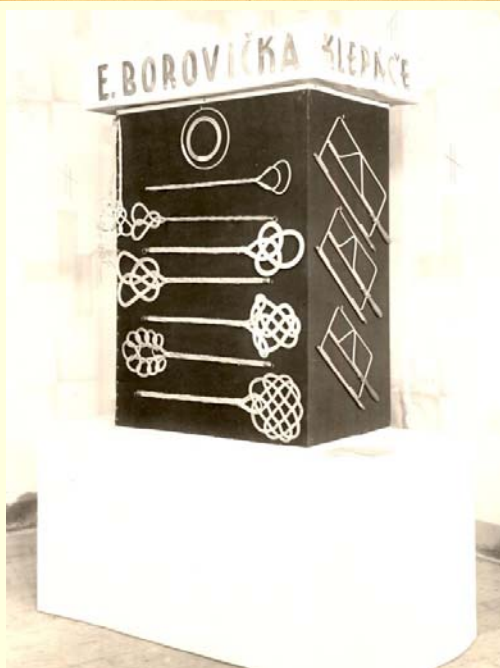
Ve škole košíkářské pod kostelem vystavovala státní učební dílna pro košíkářství v Morkovicích, byla tam historická výstava vývoje košíkářského řemesla v Morkovicích, výstava vrbin a jejich škůdců, strojů košíkářských a firem s košíkářskými potřebami. Výstavu navštívilo asi 2 500 osob, mezi nimi republikánští poslanci Staněk a Marcha, kteří se tu zastavili cestou na Zemědělský den ve Zdounkách. Poslanec Staněk některé menší výrobky i zakoupil.

Dodáme Vám veškerý košíkářský nábytek, poutěný i peddigový ve všech barvách, dle Vašeho přání. Stloukané zboží všeho druhu máme stále na skladě a můžeme Vám promptně posloužit. Po čas výstavy ve dnech 21.—29. června 1931 navštivte náš závod a prohlédněte si náš **výstavní stánek na výstavišti** a v družstevním domě, zařízení nejmodernější umělé mizárny. Přesvědčte se ve Vašem vlastním zájmu, abyste viděli, co všechno vybudovali malí košíkáři za 10 let.

Košíkářské družstvo
zapsané společenstvo s ručením obmez.
— v Morkovicích. —

Ceny stanovíme mírně. ————— Dobré zboží.
Žádejte si o návštěvu našich zástupců. —————

výrobky firmy Borovička

Královy cestovní kufry

Sjezd hasičské župy

28. června byl pak župní sjezd nové hasičské župy č. 58., první podnik toho druhu tohoto nového hasičského správního orgánu. Účast na sjezdu byla značná. Na náměstí cvičilo 6 sborů a provedeny i ukázky záchranných prací a prací samaritánů. Několik morkovských hasičů dostalo pak odpoledne na výletišti medaili za 40–50 leté působení ve sboru.

Praníř

V rohu „Budovy“ je zazděn po léta bývalý morkovský praníř. V tomto roce byl opatřen patřičným textem na mramorové tabulce.

Školní časopis

V roce 1931 začala měšťanská škola v Morkovicích vydávat na cyklostylu rozmnožovaný svůj „Školní časopis“ ze redakce odb. učitele Josefa Přikryla.

Otázka lihovaru

31. května konal Hospodářský spolek okresu zdouneckého členskou schůzi za účelem zřízení lihovaru v Morkovicích, když doba, v níž zrovna vláda jednala o nuceném míchání lihu s benzínem pro vozidla a tudíž o přirozeném zvýšení odbytu lihu, zdála se otázce této být velice přízniva. Bohužel otázka zapadla pro patriotismus obcí a úřední i finanční těžkosti.

Letecké manévry

V nocích ze 26. na 27. a ze 27. na 28. červenec byly konány na Moravě letecké manévry.

Organizace košíkářských dělníků

V měsíci srpnu po marných pokusech zorganizovat odborově morkovské dělnictvo dělníky samými na nátlak z řad zaměstnavatelských přikročeno konečně k poslednímu a vážnému pokusu o řádné odborové organizování košíkářského dělnictva. Pokus měl dobrý výsledek a zdá se, že odborové organizace košíkářských dělníků se konečně udrží. Podotknouti dlužno, že košíkářské dělnictvo utvořilo tohoto času pět místních odborových organizací pod záštitou těchto politických stran: národně sociální, sociálně demokratické, komunistické, křesťansko sociální a lidové.

Zatmění měsíce

V sobotu 26. září 1931 bylo zatmění měsíce. V 17,40 byl dotyk měsíce s polostínem, v 18,54 první dotyk s plným stínem, úplné zatmění bylo ve 20,05.

Obecní volby

27. září byly obecní volby. Kandidovalo 8 stran a obdrželo hlasů a mandátů:

	hlasy	mandáty
národní socialisté	78	2
lidovci	246	6
křesťanští sociálové	75	2
soc. demokraté	127	3
živnostníci	210	5
strana občanská	88	2
komunisté	320	7
republikáni	127	3

Volba starosty

16. listopadu byla volba starosta. Starostou byl zvolen všemi 30 hlasy Pátík Vilém mladší, majitel košíkářské továrny, I. náměstkem komunista Martin Pěňčík, košíkářský dělník, 27 hlasy, II. náměstkem lidovec František Bleša, košíkářský mistr, 22. hlasy. Starosta patří straně živnostenské. Radními byly zvoleni:

Alois Slezák, koš. dělník, za komunisty

Josef Bleša, rolník, za lidovce

František Halama, obchodník, za živnostníky

Cyril Churý, rolník, za republikány

Josef Přikryl, odb. učitel, za soc. demokraty

Viktor Fránek, obchodník, za nár. socialisty

Josef Bazalka, koš. dělník, za křesťanské socialisty

**POBOČKA SVAZU KATOLICKÝCH
ŽEN A DÍVEK V MORKOVICÍCH**

sehraje v neděli dne 29. listopadu 1931
v sále Lidového domu divadelní hru

ERNÉ JEZERO

Obráz ze života o čtyřech jednáních.

OSOBY: Slávek, majitel panství na „Smržovce“.
 František, jeho syn.
 Petřík Hrdlička, myslivec.
 Valentin Kubát, starosta obce.
 Markéta, jeho žena.
 Liduška,)
 Božena,) jejich dcery.
 Mařka, služka u Kubátů.
 Severin, starý invalida.
 Bláznivá Johana.
 Žebrák.

ZAČÁTEK O PŮL 8. HOD. VEČER

Ceny míst:
 I. místo 4 Kč, II. místo 3 Kč, k stání 2 Kč.

Předprodej
 lístků u p. Halamy, restaurace Lid. dům.

Čistý výnos věnován bude chudým dítkám.
 K hojně návštěvě uctivě zve pobočka svazu.

Dobrovolný - Krmění

Hospodářská krize

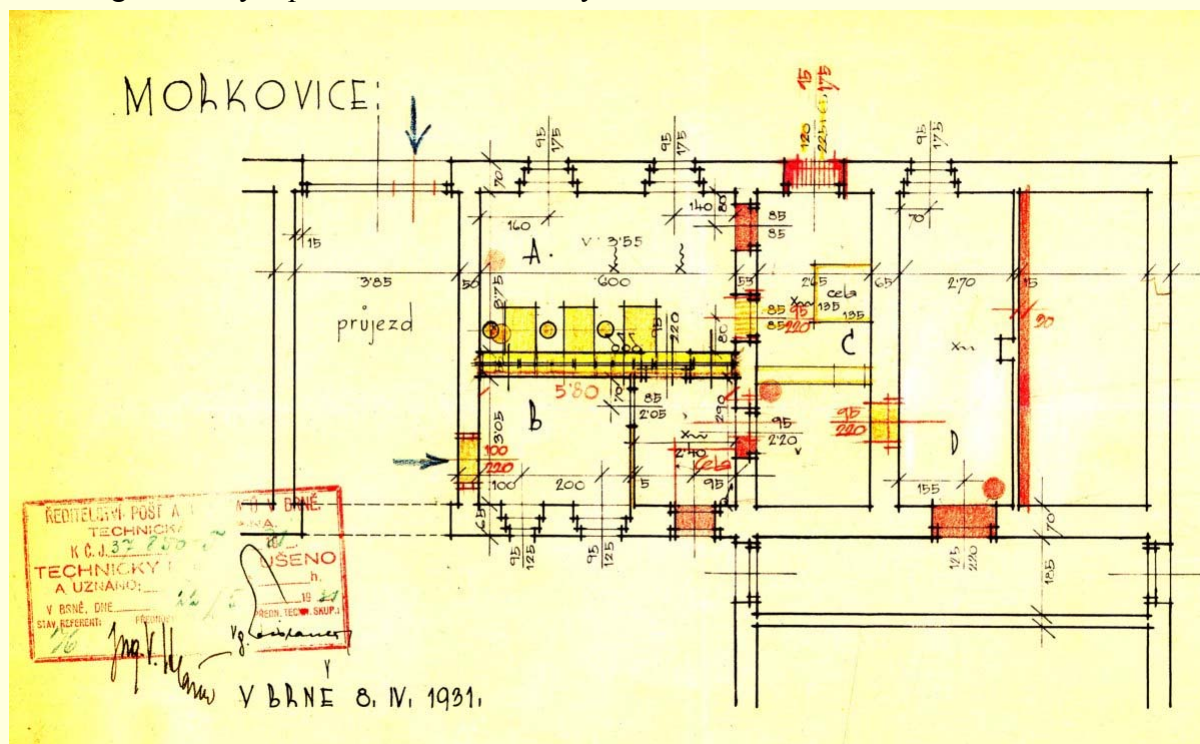
Všeobecná světová hospodářská krize neprojevila se ani v republice ani v našem městečku v takovém důrazu jako ve státech jiných. Zůstali jsem skutečně jakýmsi ostrovem uprostřed moře hospodářských nesnází a nutno konstatovat, že až na poslední čtvrtletí roku nebylo potíží ani ve státě ani soukromém hospodaření. Jakési příznaky finančních nedostatků objevily se ve státě na podzim a u soukromých lidí a podniků asi v posledních dvou měsících roku. Obrat k horšímu byl vcelku náhlý s počátkem listopadu: obchodníci začali si naříkat na naprosté uvážnutí obchodu, podnikatelé na slabý odbyt výrobků a všichni dohromady v důsledku toho na nedostatek peněz. Stav ten zatím trvá. Přirozeně také košíkářství bylo postiženo podobně, ač ne zrovna ve formě znepokojivé nebo katastrofální. Se zimou rostly řady nezaměstnaných košíkářů a k novému roku bylo jich na 280 bez členů jejich rodin, kteří se přihlásili na obci do seznamů lidí bez práce. Nutno však po pravdě uznat, že okresní úřad staral se velice horlivě o nouzová zaměstnání. mnozí byli zaměstnáni na úpravách silnic, jiní tlučením kamene a pro ty, pro něž zaměstnání nebylo, byly podpory ze státní stravovací akce. Od Vánoc pak jsou školní děti chudobných rodičů denně o přestávce v 10 hod. podělovány teplým mlékem. Akci financuje okresní péče o mládež a provádí učitelské sbory.

Nové domy 1931

Roku 1931 postavil František Slezák nový domek, jemuž dáno číslo 198, tj. číslo jiného domu už delší dobu zbořeného. Tím všechna čísla scházející byla doplněna, takže stav byl 473 domů skutečně stojících oproti roku 1929, kdy byl též počet domů, avšak s třemi mezerami. Za rok 1931 přibyla pak už jenom oproti r. 1929-30 dvě čísla, takže Morkovice letos mají čísel 475. Nová čísla jsou: 474 Štěpán Novák a 475 Antonín Elšík.

Obrat na poště

Na místní poště byl peněžní obrat za rok 1931 přes 13 milionů Kč, cenin bylo prodáno za Kč 96 631,65, na poplatcích telefonních a telegrafních bylo vybráno Kč 14 594,40, přičemž máme na zřeteli jenom hovory meziměstské. Není tedy v tomto obnosu zaúčtován stálý poplatek, který platí ročně majitelé místních telefonních stanic, začez mají zdarma hovory uvnitř obce. Součet jednotek byl přes 73 000. Podle zprávy z poštovního úřadu obrat i počet jednotek za rok 1931 oproti dřívějšíku vlivem hospodářské krize jenom nepatrně klesl, ale jinak se v posledních letech jeví na morkovské poště rapidní vzestup jednotek a peněžního obratu. Dále uvádíme z poštovních jednotek v Morkovicích několik přibližných dat: V roce 1931 dopravila morkovská pošta oběma směry přes 8 000 rekomandovaných dopisů, přes 11 000 balíků, přes 5 000 poukázek, prošlo jí na 22 000 úplatních lístků, na 5 000 šeků, na 800 telegramů a bylo přes 8 000 meziměstských hovorů.

projekt rekonstrukce pošty

Obecní přírážka

Na rok 1931 byly v rámci zákonitých předpisů odhlasovány tyto obecní přírážky: na daň domovní 200%, na ostatní daně výnosové 350%.

Svatby, porody

	Počet porodů	Počet svateb
Římsko-katol.:	29	8
Československých:	7	2
Bez vyznání:	-	-
Celkem	36	10

Počet úmrtí : 31, z toho mužů 16, žen 15.

Klimatické poměry 1931:

Měsíc	Srážky v mm	Jasně dny	Zamračeno	Oblačno	Prům. teplota	Nejvyšší a nejnižší teplota °C	
Leden	7,0 (sněhu 230)	4	17	10	-2,0	30 +4,5	1 -12,0
Únor	18,7(sněhu 600)	6	21	1	-0,7	21 +14,0	10 -13,5
Březen	16,1 (sněhu 80)	8	14	9	+0,6	21 +14,0	6 -11,0
Duben	50,0	14	11	5	+6,2	28 +19,3	1 -3,4
Květen	34,0	23	3	5	+18,1	15 +31,4	3 +7,9
Červen	52,7	15	12	3	+18,2	17 +29,1	27 +12,9
Červenec	85,6	17	14	-	+19,6	4 +33,5	20 +10,1
Srpen	108,2	10	19	2	+17,0	5 +31,4	13 +7,8
Září	64,3	7	16	7	+11,9	4 +26,5	16 +3,4
Říjen	51,9	11	13	7	+7,4	10 +19,4	22 0,0
Listopad	47,0	8	16	6	+3,1	10 +11,8	30 -8,3
Prosinec	15,5 (sněhu 40)	6	12	13	-0,6	5 +8,4	19 -14,5

Poznámka k následujícímu textu:

Slova napsal mistr J.B. Foerster za mé návštěvy v Praze 1. 10. 1932. Návštěva je popsána ve „Vlastivědném sborníku“, roč. XI, č. 3 a v „Moravských košíkářských rozhledech“, roč. IX, č. 10, 11 a 12.

„Popsal jsem Morkovice po duchové stránce: žízni, posvátnou žízni po Kráse. Zpěv nese Světlo, je ve službách ideálu, přichází od Boha – jako všechno krásné – a vede k Němu. Nechat' v Morkovicích nikdy neuhasne plamen na oltáři Krávy, jež je sestrou Dobra, a nechť ozařuje provždy cesty všech, kteří hledají práci a službou: duši.

S bratrskými pozdravy J.B. Foerster

V Praze 1. dne měsíce října 1932“